

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN HUY HOÀNG

**NGHIÊN CỨU GIẢI PHÁP NHẪM PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP
THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HOÁ Ở HUYỆN BẮC QUANG -
HÀ GIANG TRONG ĐIỀU KIỆN HỘI NHẬP KINH TẾ QUỐC TẾ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Thái Nguyên, năm 2011

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN HUY HOÀNG

**NGHIÊN CỨU GIẢI PHÁP NHẪM PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP
THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HOÁ Ở HUYỆN BẮC QUANG -
HÀ GIANG TRONG ĐIỀU KIỆN HỘI NHẬP KINH TẾ QUỐC TẾ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

**Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp
Mã số: 60-31-10**

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. Trần Đình Tuấn

Thái Nguyên, năm 2011

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và mọi thông tin trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Nguyễn Huy Hoàng

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Khoa Đào tạo Sau Đại học, các thầy, cô giáo, cán bộ nhân viên trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh đã tận tình giúp đỡ, tạo mọi điều kiện cho tôi trong quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Đặc biệt, tôi xin chân thành cảm ơn TS. **Trần Đình Tuấn**, người đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tận tình và đóng góp nhiều ý kiến quý báu, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin chân thành cảm ơn các cán bộ, lãnh đạo Huyện uỷ, UBND huyện, phòng Nông nghiệp & PTNT, phòng Thống kê, phòng Giáo dục, phòng Lao động - Thương binh và Xã hội, phòng Tài nguyên và Môi trường, cán bộ và nhân dân các xã Hùng An, Vĩnh Hảo, Tiên Kiêu, huyện Bắc Quang, tỉnh Hà Giang đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi khi điều tra, thu thập các tài liệu và số liệu thực hiện đề tài luận văn.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn cơ quan, gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã tạo mọi điều kiện và động viên, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, ngày 17 tháng 10 năm 2011

Tác giả luận văn

Nguyễn Huy Hoàng

MỤC LỤC

Trang phụ bìa	i
Lời cam đoan	ii
Lời cảm ơn	iii
Mục lục	iv
Danh mục các chữ viết tắt	vii
Danh mục các bảng, biểu	viii
Danh mục biểu đồ, sơ đồ	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	3
2.1. <i>Mục tiêu chung</i>	3
2.2. <i>Mục tiêu cụ thể</i>	3
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu	3
3.1. <i>Đối tượng nghiên cứu</i>	3
3.2. <i>Phạm vi nghiên cứu</i>	3
4. Ý nghĩa khoa học và những đóng góp mới của đề tài	4
5. Bố cục của luận văn	4
CHƯƠNG 1	5
TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	5
1.1. Cơ sở lý luận và thực tiễn về phát triển nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá	5
1.1.1. <i>Cơ sở lý luận về phát triển nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá</i>	5
1.1.2. <i>Kinh nghiệm phát triển nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá ở một số nước trên thế giới và ở Việt Nam</i>	20
1.2. Phương pháp nghiên cứu	33
1.2.1. <i>Câu hỏi nghiên cứu</i>	33
1.2.2. <i>Các phương pháp cụ thể</i>	33
1.2.3. <i>Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu</i>	36
CHƯƠNG 2	39
THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA Ở HUYỆN BẮC QUANG, HÀ GIANG	39
2.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội huyện Bắc Quang	39
2.1.1. <i>Điều kiện tự nhiên</i>	39
2.1.2. <i>Đặc điểm về điều kiện kinh tế - xã hội</i>	41

2.2. Thực trạng chung về phát triển sản xuất nông nghiệp hàng hoá ở huyện Bắc Quang giai đoạn 2007-2009	49
2.2.1. Tình hình sản xuất chung của huyện	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
2.2.2. Thực trạng phát triển nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá ở huyện Bắc Quang	49
2.2.3. Thực trạng và các loại hình tổ chức sản xuất.....	68
2.2.4. Đánh giá chung về thực trạng sản xuất nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa ở huyện Bắc Quang	84
2.3. Phân tích SWOT đối với phát triển nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá ở huyện Bắc Quang giai đoạn 2007 – 2009	89
CHƯƠNG 3	92
MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM PHÁT TRIỂN.....	92
NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HOÁ	92
Ở HUYỆN BẮC QUANG, HÀ GIANG	92
3.1. Định hướng, mục tiêu phát triển nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá ở huyện Bắc Quang giai đoạn 2010 – 2015 và định hướng đến 2020.....	92
3.1.1. Các quan điểm và định hướng phát triển	92
3.1.2. Định hướng và giải pháp chủ yếu nhằm phát triển sản xuất hàng hoá ở huyện Bắc Quang tỉnh Hà Giang đến năm 2020	97
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	106
1. Kết luận.....	106
2. Kiến nghị.....	107

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Nguyên nghĩa
AFTA	Khu vực mậu dịch tự do ASEAN
APEC	Diễn đàn hợp tác Châu Á - Thái Bình Dương
BQ	Bình quân
BVTV	Bảo vệ thực vật
CN	Công nghiệp
CNH	Công nghiệp hoá
ĐDH	Hiện đại hoá
HTX	Hợp tác xã
KHKT	Khoa học kỹ thuật
KTQD	Kinh tế quốc dân
NN&PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
TB	Trung bình
UBND	Ủy ban nhân dân
VAC	Vườn ao chuồng
VACR	Vườn ao chuồng ruộng
WTO	Tổ chức thương mại thế giới
XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Tình hình sử dụng đất đai của huyện Bắc Quang năm 2009.....	40
Bảng 2.2: Một số chỉ tiêu kinh tế cơ bản của huyện Bắc Quang.....	41
Bảng 2.3: Một số chỉ tiêu cơ bản về dân số và lao động của huyện.....	44
Bảng 2.4: Một số chỉ tiêu cơ bản về y tế của huyện Bắc Quang	Error!
Bookmark not defined.	
Bảng 2.5: Một số chỉ tiêu cơ bản về giáo dục của huyện Bắc Quang	Error!
Bookmark not defined.	
Bảng 2.6: Giá trị sản xuất, cơ cấu giá trị sản xuất, giá trị gia tăng ngành nông lâm thủy sản huyện Bắc Quang giai đoạn 2007-2009 ...	Error! Bookmark not defined.
Bảng 2.7: Cơ cấu tỷ lệ đất sử dụng cho các cây trồng qua các năm.....	49
Bảng 2.8: Diện tích, năng suất và sản lượng cây lương thực huyện Bắc Quang giai đoạn 2007 - 2009.....	52
Bảng 2.9: Diện tích, năng suất và sản lượng cây thực phẩm huyện Bắc Quang giai đoạn 2007 – 2009.....	55
Bảng 2.10: Diện tích, năng suất và sản lượng cây thực phẩm khác của huyện Bắc Quang giai đoạn 2007 – 2009.....	57
Bảng 2.11: Diện tích, sản lượng, năng suất một số loại cây công nghiệp lâu năm của huyện Bắc Quang giai đoạn 2008 – 2009.....	58
Bảng 2.12. Diện tích, sản lượng, năng suất một số loại cây công nghiệp hàng năm của huyện Bắc Quang giai đoạn 2008 – 2009.....	60
Bảng 2.13: Số lượng, chủng loại một số vật nuôi chính huyện Bắc Quang – Hà Giang các năm 2008 – 2009.....	62
Bảng 2.14: Diện tích và sản lượng khai thác tài nguyên rừng của huyện Bắc Quang các năm 2008 - 2009	65
Bảng 2.15: Một số chỉ tiêu chủ yếu của trang trại	72
Bảng 2.16: Tình hình chế biến và tiêu thụ sản phẩm của trang trại	75
Bảng 2.17: Thông tin chung về chủ hộ.....	77

Bảng 2.18. Quy mô và cơ cấu giá trị sản phẩm hàng hoá bình quân ở hộ nông dân điều tra năm 2009	81
Bảng 2.19: Mức thu nhập bình quân theo lao động và nhân khẩu	82
Bảng 2.20: Tổng hợp một số chỉ tiêu về các loại hình tổ chức sản xuất	83

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 2.1: Cơ cấu các ngành kinh tế của huyện Bắc Quang	42
Biểu đồ 2.2: Cơ cấu diện tích trồng chính trong các năm	51
Biểu đồ 2.3: Nghề nghiệp của chủ hộ trong mẫu điều tra	79

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Sản xuất nông nghiệp có vai trò đặc biệt quan trọng đối với xã hội, là ngành sản xuất để cung cấp nhu cầu tối cần thiết về lương thực, thực phẩm cho toàn xã hội; cung cấp nguyên liệu để phát triển công nghiệp nhẹ và công nghiệp chế biến; cung cấp hàng hoá xuất khẩu; cung cấp lao động và một phần vốn để công nghiệp hoá. Nông nghiệp - nông thôn là thị trường quan trọng của các ngành công nghiệp, dịch vụ; là cơ sở để ổn định kinh tế, chính trị, xã hội; giữ gìn, bảo vệ tài nguyên thiên nhiên và môi trường.

Sau hơn 20 năm đổi mới, nền nông nghiệp nước ta đã đạt được những thành tựu hết sức quan trọng, trong đó nổi bật nhất là đảm bảo được an ninh lương thực, từng bước trở thành một trong những cường quốc dẫn đầu về xuất khẩu gạo và đang chiếm lĩnh thị trường thế giới về cà phê, hồ tiêu, hạt điều, thuỷ sản, giầy da, may mặc. Với sự phát triển mạnh mẽ của dân cư nông thôn đang từng bước được nâng cao cả về vật chất và tinh thần, tỷ lệ nghèo đói theo tiêu chí mới đến nay chỉ còn khoảng dưới 15%. Mặc dù đã có sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế khá mạnh theo hướng tích cực, nhưng nhìn chung Việt Nam vẫn là một nước nông nghiệp với 67% lực lượng lao động trong lĩnh vực nông nghiệp và 1/3 kim ngạch xuất khẩu là từ nông nghiệp. Nông nghiệp là một ngành quan trọng đối với nền kinh tế Việt Nam về phương diện việc làm và an ninh lương thực. Trong bối cảnh toàn cầu hoá nền kinh tế thế giới và khi Việt Nam đã chính thức trở thành thành viên thứ 150 của Tổ chức thương mại thế giới (WTO) sản xuất nông nghiệp của nước ta vừa có cả những thời cơ và thách thức mới.

Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X của Đảng về phương hướng, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2006 - 2010, đã chỉ rõ định hướng phát triển ngành nông nghiệp như sau: “Hiện nay và trong nhiều